

[Finansministeren.] Forløb, har denne periode derfor bragt en forringelse af handelsbalancen med ca. 1.300 mill. kr., og vi må forudse, at underskuddet på betalingsbalancen i 1969 bliver væsentligt større end det underskud på ca. 1,8 milliarder kr., der registreredes i 1968.

Det økonomiske opsving satte som nævnt ind i løbet af efteråret 1968 og tiltog hurtigt i styrke gennem vinteren og foråret. Samtidig blev den danske økonomi ramt hårdt af de bølger af uro, der prægede valuta-markederne især i november 1968 og maj 1969. Det var på denne baggrund, der i foråret gennemførtes en stramning af såvel finans- som pengepolitikken.

Gennem afgifts- og takstforhøjelser samt besparelser sikredes en styrkelse af statsfinanserne med ca. 600 mill. kr. i 1969-70, og ved fastlæggelsen af budgetteringsrammerne for 1970-71 og de følgende finansår foretoges udgiftsreduktioner på op mod 100 mill. kr. om året i forhold til de budgetoverslag, som blev fremlagt sidste efterår.

Stramningen af pengepolitikken var i vidt omfang dikteret af den valutariske nødvendighed.

Den hastige opgang i renteniveauet på de internationale lånemarkeder nødvendiggjorde en justering af det danske renteniveau, som bl. a. gav sig udslag i forhøjelsen af diskontoen til 9 pct. Samtidig gennemførtes forskellige valutapolitiske indgreb og som supplement hertil en stramning af likviditetspolitikken, især gennem skærpede bestemmelser om pengeinstitutternes deponering i Nationalbanken. Denne linje er siden blevet videreført gennem Nationalbankens tilbageholdende politik over for obligationsmarkedet. Som en uundgåelig konsekvens heraf er der indtrådt en markant stigning i obligationsrenten, selv om obligationsmarkedet er aflastet ved ophævelsen af forhåndslåneordningen.

Til trods for denne meget stramme pengepolitik er den økonomiske situation fortsat præget af et pres på produktionsmulighederne og en betydelig uligevægt i betalingsforholdet over for udlandet. Det er på denne baggrund, man må se det finanspolitiske oplæg for det kommende finansår. Der var endnu så sent som i maj divergerende meninger om nødvendigheden af efterspørgselsbegrænsende forholdsregler. Ud-

viklingen siden foråret har i høj grad retfærdiggjort, at man dengang ikke fastlagde en lavere udskrivningsprocent for det første kildeskattår end de 95 og fulgte en tilbageholdende linje ved udformningen af statens udgiftspolitik på de rammebelagte budgetområder.

Der er for regeringen ingen tvivl om, at den restriktive linje i finanspolitikken for 1970 fortsat er en nødvendig forudsætning for at bringe den hidtidige utilfredsstillende udvikling i betalingsbalancen til ophør. De ydre vilkår for en sådan ændring tegner sig fremdeles gunstigt. Vi har gennem 1969 kunnet iagttage en omfattende forøgelse af industriens ordretilgang fra udlandet, og der ventes også i det kommende år en høj økonomisk aktivitet på vore vigtigste eksportmarkeder.

Eksportudviklingen gennem 1969 må tolkes derhen, at dansk konkurrenceevne er ganske stærk. Men den indenlandske efterspørgsel er i dag så kraftig, at den truer med at lægge hindringer i vejen for en fortsat stærk ekspansion af industrieksporten, ligesom den gør det vanskeligere for danske virksomheder at fastholde deres andel af hjemmemarkedet. Derfor må vi gribe ind og sikre en langsommere vækst i det private forbrug og i de offentlige udgifter til forbrug og investering.

En balanceret udvikling i den indre efterspørgsel er ikke blot nødvendig på grund af det fundamentale hensyn til betalingsbalancen. En videreførelse af den stærke vækst i den indre efterspørgsel ind i 1970 vil også hurtigt forstærke uligevægten i den indre økonomi. Følgerne heraf har vi erfaringer for: en forstærket opgang i omkostninger og priser, der let fører videre i en ond cirkel.

Det fremlagte budgetforslag vil være et væsentligt led i bestræbelserne for at afværge disse risici og skabe forudsætninger for en genetablering af ligevægten. Dette skulle være muligt, uden at der på den anden side bliver tale om økonomisk tilbageslag. Vi stiler efter en situation i det kommende år, hvor eksportproduktionen på ny kan gå i spidsen, og hvor den samlede efterspørgsel holdes inden for det spillerum, som vore produktionsmuligheder afstikker. Efter at nationalproduktet, så vidt man nu kan skønne, i år vil gå op med hele 6-7 pct.,